

TẬP ĐỌC ĐẤT NƯỚC

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Đọc lưu loát, diễn cảm bài thơ với giọng trầm lắng, cảm hứng ca ngợi, tự hào về đất nước.
2. Hiểu ý nghĩa của bài thơ : Thể hiện niềm vui, niềm tự hào về đất nước tự do, tình yêu tha thiết của tác giả đối với đất nước, với truyền thống bất khuất của dân tộc.
3. Học thuộc lòng bài thơ.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

Tranh minh họa bài đọc trong SGK.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

HS đọc lại bài *Tranh làng Hồ*, trả lời câu hỏi về nội dung bài đọc.

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Hôm nay, các em sẽ học một bài thơ rất nổi tiếng – bài *Đất nước* của Nguyễn Đình Thi. Qua bài thơ này, các em sẽ hiểu thêm truyền thống vẻ vang của đất nước ta, dân tộc ta.

2. Hướng dẫn HS luyện đọc và tìm hiểu bài

a) Luyện đọc

– Một HS giỏi đọc bài thơ.

– HS quan sát tranh minh họa bài đọc trong SGK.

– Nhiều HS tiếp nối nhau đọc từng khổ thơ. GV chú ý uốn nắn HS đọc đúng các từ ngữ : *chóm lạnh, hơi may, ngoảnh lại, rừng tre, pháp phổi...* ; giúp HS hiểu nghĩa những từ ngữ được chú giải sau bài (*hơi may, chưa bao giờ khuất,...*) ; nhắc nhớ nếu có HS nghỉ hơi không đúng giữa các dòng thơ. (VD : *Sáng mát trong / như sáng năm xưa*, nghỉ hơi không đúng thành *Sáng mát / trong như / sáng năm xưa*). Gợi ý :

*Sáng mát trong / như sáng năm xưa
Gió thổi mùa thu / hương cối mới
Tôi nhớ những ngày thu / đã xa.*

*Sáng chớm lạnh trong lòng Hà Nội
Những phố dài / xao xác hơi may
Người ra đi / đâu không ngoảnh lại
Sau lưng / thêm nắng / lá rơi đầy.*

– HS luyện đọc theo cặp.

– Một, hai em đọc cả bài.

– GV đọc diễn cảm bài thơ, giọng đọc phù hợp với cảm xúc được thể hiện ở từng khổ thơ : khổ 1, 2 – giọng tha thiết, bâng khuâng ; khổ 3, 4 – nhịp nhanh hơn, giọng vui, khoẻ khoắn, tràn đầy tự hào ; khổ 5 – giọng chậm rãi, trầm lắng, chứa chan tình cảm, sự thành kính.

b) *Tìm hiểu bài*

* *Gợi ý trả lời các câu hỏi phụ và câu hỏi trong SGK :*

– "Những ngày thu đã xa" được tả trong hai khổ thơ đầu đẹp mà buồn. Em hãy tìm những từ ngữ nói lên điều đó. (Những ngày thu đã xa **đẹp** : sáng mát trong, gió thổi mùa thu hương cối mới ; **buồn** : sáng chớm lạnh, những phố dài xao xác hơi may, thêm nắng, lá rơi đầy, người ra đi đâu không ngoảnh lại.)

GV : Đây là những câu thơ viết về mùa thu Hà Nội năm xưa – năm những người con của Thủ đô từ biệt Hà Nội – Thăng Long – Đông Đô lên chiến khu di kháng chiến.

– Cảnh đất nước trong mùa thu mới được tả trong khổ thơ thứ ba đẹp như thế nào ? (Đất nước trong mùa thu mới rất **đẹp** : rừng tre pháp phổi ; trời thu thay áo mới, trời thu trong biếc. **Vui** : rừng tre pháp phổi, trời thu nói cười thiết tha.)

– Tác giả đã sử dụng biện pháp gì để tả thiên nhiên, đất trời trong mùa thu thắng lợi của cuộc kháng chiến ? (Tác giả đã sử dụng biện pháp nhân hoá – làm cho trời cũng thay áo, cũng nói cười như con người – để thể hiện niềm vui phơi phới, rộn ràng của thiên nhiên, đất trời trong mùa thu thắng lợi của cuộc kháng chiến.)

– Lòng tự hào về đất nước tự do và về truyền thống bất khuất của dân tộc được thể hiện qua những từ ngữ, hình ảnh nào ở hai khổ thơ cuối ?

(+ Lòng tự hào về đất nước tự do được thể hiện qua những từ ngữ được lặp lại : Trời xanh đây, núi rừng đây, của chúng ta, của chúng ta... → Các từ ngữ đây, của chúng ta được lặp đi lặp lại có tác dụng nhấn mạnh niềm tự hào, hạnh phúc về đất nước giờ đây đã tự do, đã thuộc về chúng ta. Những hình ảnh : Những cánh đồng thơm mát, Những ngả đường bát ngát, Những dòng sông đỗ nặng phù sa được miêu tả theo cách liệt kê như vẽ ra trước mắt cảnh đất nước tự do bao la.

+ Lòng tự hào về truyền thống bất khuất của dân tộc được thể hiện qua những từ ngữ sau : Nước của những người chưa bao giờ khuất (những người dũng cảm, chưa bao giờ chịu khuất phục / những người bất tử, sống mãi với thời gian) ; qua hình ảnh : Đêm đêm rì rầm trong tiếng đất. Những buổi ngày xưa vọng về (tiếng của ông cha từ nghìn năm lịch sử vọng về nhẫn nhủ cháu con...))

c) *Đọc diễn cảm và HTL bài thơ*

– Một tốp HS tiếp nối nhau luyện đọc diễn cảm từng khổ thơ dưới sự hướng dẫn của GV.

– GV chọn hướng dẫn HS cả lớp luyện đọc diễn cảm 1– 2 khổ thơ tiêu biểu. Có thể chọn hai khổ thơ sau (HS tìm giọng đọc của hai khổ thơ, cách nhấn giọng, ngắt nhịp thơ) :

*Mùa thu nay / khác rồi
Tôi đứng vui nghe / giữa núi đồi
Gió thổi rừng tre / pháp phơi
Trời thu / thay áo mới
Trong biếc / nói cười thiết tha.*

*Trời xanh đây / là của chúng ta
Núi rừng đây / là của chúng ta
Những cánh đồng / thơm mát
Những ngả đường / bát ngát
Những dòng sông / đỗ nặng phù sa.*

– HS đọc nhầm thuộc từng khổ, cả bài thơ.

– HS thi HTL từng khổ, cả bài thơ.

3. Củng cố, dặn dò

– HS nhắc lại ý nghĩa của bài thơ.

– GV nhận xét tiết học. Yêu cầu HS về nhà tiếp tục HTL bài thơ.